

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ АРХЕОЛОГІЇ

**АРХЕОЛОГІЧНІ
ДОСЛІДЖЕННЯ
В УКРАЇНІ
2014**

КИЇВ - 2015

УДК 904(477)
ББК Т4(4Укр)я43

А-87

Археологічні дослідження в Україні 2014. – К.: «Стародавній Світ», 2015. – 314 с.

Видання є щорічником, який готується до друку Польовим комітетом Інституту археології НАН України. Містить інформаційні повідомлення про роботу археологічних експедицій поточного польового сезону.

Стане в нагоді науковцям, студентам і всім, хто стежить за розвитком сучасної української археологічної науки.

Головний редактор

Болтрик Юрій Вікторович, к.і.н.

Редакційна колегія

Буйських Алла Валеріївна, д.і.н.

Бунятян Катерина Петрівна, к.і.н.

Залізняк Леонід Львович, д.і.н., проф.

Івакін Гліб Юрійович, член-кореспондент НАН України, д.і.н., проф.

Крижицький Сергій Дмитрович, член-кореспондент НАН України, д.арх., проф.

Кулаковська Лариса Віталіївна, к.і.н.

Моця Олександр Петрович, член-кореспондент НАН України, д.і.н., проф.

Отрощенко Віталій Васильович, д.і.н., проф.

Потехіна Інна Дмитрівна, к.і.н.

Скорий Сергій Анатолійович, д.і.н., проф.

Супруненко Олександр Борисович, к.і.н.

Терпиловський Ростислав Всеволодович, д.і.н., проф.

Чабай Віктор Петрович, член-кореспондент НАН України, д.і.н., проф.

**Затверджено до друку Вченою радою
Інституту археології НАН України**

Прийом матеріалів:

Польовий комітет ІА НАН України

просп. Героїв Сталінграда 12

м. Київ 04210

тел. (044) 254-11-37, 254-11-66

факс (044) 418-33-06

ISBN 978-966-2608-34-2

© Інститут археології НАН України, 2015

© Автори статей, 2015

ЗМІСТ

АВТОНОМНА РЕСПУБЛІКА КРИМ

Кислий О.Є., Іслямов Е.М., Кислий М.-О.О. ДОСЛІДЖЕННЯ КЕРЧЕНСЬКОЇ ЕКСПЕДИЦІЇ КРИМСЬКОГО ФІЛІАЛУ ІНСТИТУТУ АРХЕОЛОГІЇ НАН УКРАЇНИ 8

Чабай В.П., Весельський А.П., Утмаєр Т., Манько В.О. КОМПЛЕКСНІ ДОСЛІДЖЕННЯ СЕРЕДНЬО-ПАЛЕОЛІТИЧНОЇ СТОЯНКИ ЗАСКЕЛЬНЕ V У 2012–2013 РОКАХ 10

ВІННИЦЬКА ОБЛАСТЬ

Болтрик Ю.В., Ізачек М., Ліфантій О.В., Шелехань О.В. ДОСЛІДЖЕННЯ СЕВЕРИНІВСЬКОГО ГОРОДИЩА 14

Болтрик Ю.В., Каряка О.В. РОЗВІДКИ У ВІННИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ 16

Виногородська Л.І., Калашиник Є.С. ДОСЛІДЖЕННЯ У ДВОРІ СПАСО-ПРЕОБРАЖЕНСЬКОГО СОБОРУ У м. ВІННИЦЯ 17

Рудь В.С., Косаківський В.А., Федоров С.С. РОЗВІДКИ У ПІВДЕННО-СХІДНІЙ ЧАСТИНІ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ 19

Черновол Д.К., Корвін-Піотровський А.О., Радомський І.С. РОЗКОПКИ РАННЬОТРИПІЛЬСЬКОГО ПОСЕЛЕННЯ БЕРНАШІВКА У 2013–2014 рр. 21

ВОЛИНСЬКА ОБЛАСТЬ

Баяк В.Г. ДОСЛІДЖЕННЯ НА ТЕРИТОРІЇ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОГО ЗАПОВІДНИКА У м. ЛУЦЬКУ 23

Верба Т.В. РОЗВІДКИ У СЕРЕДНІЙ ТЕЧІЇ р. ЧОРНОГУЗКИ 25

Златогорський О.Є., Теліженко С.А., Ткач В.В. ДОСЛІДЖЕННЯ В УРОЧИЩІ РІПИСЬКО 26

Златогорський О.Є., Верба Т.В. РОЗКОПКИ НА НОВОВІЯВЛЕНІЙ ПАМ'ЯТЦІ В с. РАТНІВ 28

Златогорський О.Є., Верба Т.В. ДОСЛІДЖЕННЯ У СЕЛІ РОВАНЦІ НА ВОЛИНІ 29

Панишко С.Д., Златогорський О.Є., Верба Т.В. ДОСЛІДЖЕННЯ НА ГОРОДИЩІ «ВАЛИ» У м. ВОЛОДИМИРІ-ВОЛИНСЬКОМУ 31

ДОНЕЦЬКА ОБЛАСТЬ

Горбов В.М., Усачук А.М., Божко Р.П. ДОСЛІДЖЕННЯ НЕОЛІТИЧНОГО ШАРУ ПОСЕЛЕННЯ КАЛЬМІУС НА ТЕРИТОРІЇ м. МАРИУПОЛЯ 33

ЖИТОМИРСЬКА ОБЛАСТЬ

Павленко С.В., Томашевський А.П. РОЗВІДКИ НА ЖИТОМИРЩИНІ 36

Петраускас А.В., Хададова М.В. АРХЕОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ У м. ОЛЕВСЬКУ В 2013 р. 38

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСТЬ

Котигорошко В.Г. РОЗКОПКИ МАЛОКОПАНСЬКОГО ДАКІЙСЬКОГО ГОРОДИЩА 42

Мойжес В.В. ДОСЛІДЖЕННЯ БАГАТОШАРОВОЇ ПАМ'ЯТКИ УЖГОРОД-ГОРЯНИ 44

Прохненко І.А. РОЗКОПКИ КОРОЛІВСЬКОГО ЗАМКУ НЯЛАБ 46

ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСТЬ

Андрух С.І., Тоцев А.Г. ДОСЛІДЖЕННЯ НА МАМАЙ-ГОРІ 48

Антонов А.Л. РОЗКОПКИ БІЛЯ с. БІЛЕНЬКЕ ЗАПОРІЗЬКОГО РАЙОНУ 49

Голик А.А. АРХЕОЛОГІЧНА РОЗВІДКА У БЕРДЯНСЬКОМУ ТА ПРИМОРСЬКОМУ Р-НАХ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛ. 49

Джос В.С. ДОСЛІДЖЕННЯ КАМ'ЯНИХ ЗАКЛАДОК БІЛЯ СЕЛИЩА МИРНЕ НА МЕЛІТОПОЛЬЩИНІ 51

Єльніков М.В. ДОСЛІДЖЕННЯ ЗОЛОТООРДИНСЬКОГО ПОСЕЛЕННЯ «МЕЧЕТЬ-МОГИЛА» В ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ 52

Єльніков М.В., Дровосекова О.В. АРХЕОЛОГІЧНІ РОБОТИ НА ТЕРИТОРІЇ ІСТОРИКО-АРХІТЕКТУРНОГО МУЗЕЮ-ЗАПОВІДНИКА «САДИБА ПОПОВА» У м. ВАСИЛІВКА ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ 54

Папанова В.А., Тоцев Г.М., Голик А.А. НАУКОВО-РЯТУВАЛЬНІ РОЗКОПКИ ПОБЛИЗУ с. ДМИТРІВКА БЕРДЯНСЬКОГО РАЙОНУ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ 56

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСТЬ

Ситник О., Коропецький Р. ДОСЛІДЖЕННЯ ПАЛЕОЛІТУ ПОБЛИЗУ ЄЗУПОЛЯ НА ІВАНО-ФРАНКІВЩИНІ 59

м. КИЇВ

Балакін С.А., Зажигалов О.В. ДОСЛІДЖЕННЯ НА ТЕРИТОРІЇ КІЄВО-ПЕЧЕРСЬКОЇ ЛАВРИ 62

Івакін Г.Ю., Бобровський Т.А., Козюба В.К. НОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ХРАМУ XI ст. У САДИБИ СОФІЇ КИЇВСЬКОЇ 64

Козловський А.О., Ієвлев М.М., Крижановський В.О. ДОСЛІДЖЕННЯ ПО вул. МИХАЙЛІВСЬКІЙ, 10 У м. КИЄВІ 67

Козловський А.О., Ієвлев М.М., Крижановський В.О. ДОСЛІДЖЕННЯ ПО пров. ДЕСЯТИННОМУ В м. КИЄВІ 69

Козюба В.К. РОЗВІДКИ НА ТЕРИТОРІЇ КИЄВА 72

Козюба В.К., Оногда О.В., Чміль Л.В., Чекановський А.А. ДОСЛІДЖЕННЯ ОБ'ЄКТУ XVI ст. БІЛЯ БОРТНИЧІВ НА ПІВДЕННО-СХІДНІЙ ОКОЛИЦІ КИЄВА 75

КИЇВСЬКА ОБЛАСТЬ

Борисов А.В. ДОСЛІДЖЕННЯ У ПОРОСЬКОМУ РЕГІОНІ 77

Готун І.А., Казимір О.М. ОБСТЕЖЕННЯ ПАМ'ЯТОК ХОДОСІВСЬКОГО АРХЕОЛОГІЧНОГО КОМПЛЕКСУ 78

Готун І.А., Казимір О.М., Осадчий Р.М., Шахрай Д.О. ПАСПОРТИЗАЦІЯ ПАМ'ЯТОК У КИЇВСЬКИХ ПЕРЕДМІСТЯХ 80

Готун І.А., Сухонос А.М., Казимір О.М., Синиця Є.В., Гунь М.О. ПІВДЕННО-СХІДНА ПЕРИФЕРІЯ СЕЛИЩА ХОДОСІВКА-РОСЛАВСЬКЕ 83

Івакін В.Г., Бібіков Д.В. РОЗКОПКИ НА ТЕРИТОРІЇ м. ВИШГОРОД 84

Івакін В.Г., Козюба В.К., Хамайко Н.В., Чміль Л.В. РОЗВІДКА НА ТЕРИТОРІЇ МЕЖИГІР'Я (с. Нові Петрівці Вишгородського району Київської області) 85

Казимір О.М., Готун І.А., Осипенко М.С., Синиця Є.В., Непом'ящих В.Ю., Шахрай Д.О., Гунь М.О., Лозниця Т.В. ПРОДОВЖЕННЯ ДОСЛІДЖЕНЬ РОЗКОПУ III НА СЕЛИЩІ В СОФІЇВСЬКІЙ БОРЩАГІВЦІ 87

Казимір О.М., Готун І.А., Бабенко Р.В., Синиця Є.В., Непом'ящих В.Ю., Шахрай Д.О., Осипенко М.С., Гунь М.О., Лозниця Т.В. РОЗКОПКИ ПІВДЕННОЇ ЧАСТИНИ СОФІЇВСЬКО-БОРЩАГІВСЬКОГО СЕЛИЩА 90

Петраускас А.В., Квітницький М.В. ВИВЧЕННЯ ТА РЕКОНСТРУКЦІЯ ФУНДАМЕНТУ ДАВНЬОРУСЬКОГО ХРАМУ НА ЗАМКОВІЙ ГОРІ м. БІЛА ЦЕРКВА 95

Непом'ящих В.Ю. ОХОРОННІ РОБОТИ В с. БІЛОГОРОДКА 100

Петраускас А.В., Готун І.А., Зоценко І.В., Сергійчук Л.В. ПОШУКИ НА ТЕРИТОРІЇ СЕРЕДНЬОВІЧНОГО РЖИЩЕВА 102

Роздобудько М.В., Прядко О.О. ДОСЛІДЖЕННЯ НА ТЕРИТОРІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО ІСТОРИКО-ЕТНОГРАФІЧНОГО ЗАПОВІДНИКА «ПЕРЕЯСЛАВ» 104

Чміль Л.В., Козюба В.К. РОЗВІДКИ В ІВАНКІВСЬКОМУ РАЙОНІ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ 106

Чміль Л.В., Козюба В.К. ДОСЛІДЖЕННЯ ОБ'ЄКТА ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ XIII ст. БІЛЯ ІВАНКОВА НА КИЇВЩИНІ 107

КІРОВОГРАДСЬКА ОБЛАСТЬ

Відейко М., Чапман Дж., Бурдо Н., Гейдарська Б., Рудь В., Церна С. ДОСЛІДЖЕННЯ ОБ'ЄКТІВ, ВИЯВЛЕНИХ МАГНІТНОЮ ЗЙОМКОЮ НА ТРИПІЛЬСЬКОМУ ПОСЕЛЕННІ НЕБЕЛІВКА 110

Залізник Л.Л., Кухарчук Ю.В., Ветров Д.О., Беленко М.М., Хоптинець І.М., Нездолій О.І., Шевченко Т.О. РОЗКОПКИ ПАЛЕОЛІТИЧНИХ СТОЯНОК БІЛЯ м. НОВОМИРГОРОД 112

Собчук В.В. РОЗВІДКИ У КІРОВОГРАДСЬКІЙ ОБЛАСТІ 114

Федоров С.С., Рудь В.С. БАГАТОШАРОВА ПАМ'ЯТКА АНДРІЇВКА 116

ЛУГАНСЬКА ОБЛАСТЬ

Ветров В.С. РОБОТИ ЛУГАНСЬКОГО ЗАГОНУ НИЖНЬОПАЛЕОЛІТИЧНОЇ ЕКСПЕДИЦІЇ В 2014 р. 119

ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСТЬ

Білас Н., Гавінський А., Гринчишин Б. РОЗКОПКИ У ВИННИКАХ НА ГОРІ ШИПШИНА 121

Гавінський А.М. ДОСЛІДЖЕННЯ У СТАВЧАНАХ ТА ЛАПАЇВЦІ НА ЛЬВІВЩИНІ 123

Гавінський А., Пастеркевич В., Рогожинський Я. ПОШУКИ ПОСЕЛЕНЬ КУЛЬТУРИ ЛІЙЧАСТОГО ПОСУДУ В ОКОЛИЦЯХ СЕЛА КОТОРИНИ НА ДНІСТРІ 125

Льчишин В. ДОСЛІДЖЕННЯ МОГИЛЬНИКА ТА ПОСЕЛЕННЯ ВИСОЦЬКОЇ КУЛЬТУРИ НА ЛЬВІВЩИНІ 126

Онищук Я.І. РОЗКОПКИ БАГАТОШАРОВОГО ПОСЕЛЕННЯ БРОДИ-І ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ 129

Онищук Я.І., Погоральський Я.В. НОВИЙ МОГИЛЬНИК ПШЕВОРСЬКОЇ КУЛЬТУРИ З ОКОЛИЦЬ СУДОВОЇ ВИШНІ НА ЛЬВІВЩИНІ 132

Филипчук М.А., Филипчук А.М. РОБОТИ ПЛІСНЕНСЬКОЇ ЕКСПЕДИЦІЇ 134

Филипчук М.А., Филипчук А.М. КОРОТКІ ПІДСУМКИ ОБСТЕЖЕНЬ АРХЕОЛОГІЧНИХ ПАМ'ЯТОК НА ТЕРИТОРІЇ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ 135

МИКОЛАЇВСЬКА ОБЛАСТЬ

Бондаренко Д.В., Васильчук О.В., Смирнов Л.І. АРХЕОЛОГІЧНІ РОЗКОПКИ ПОСЕЛЕННЯ ВІКТОРОВКА-І НА ПРАВОМУ БЕРЕЗІ БЕРЕЗАНСЬКОГО ЛИМАНУ 136

Буйських А.В., Кузьміщев О.Г., Новіченкова М.В., Шейко І.М., Чечуліна І.О. ДОСЛІДЖЕННЯ У ПІВДЕННО-СХІДНІЙ ЧАСТИНІ РИМСЬКОЇ ЦИТАДЕЛІ В ОЛЬВІЇ 138

Горбенко К.В. РОЗКОПКИ ГОРОДИЩА ФІНАЛЬНОЇ БРОНЗИ ДИКИЙ САД 140

Івченко А.В. РОБОТИ НА НЕКРОПОЛІ ОЛЬВІЇ 142

Івченко А.В., Буйських А.В., Форнас'є Й, Патцельт А. РЕЗУЛЬТАТИ ПОПЕРЕДНІХ ГЕОФІЗИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В ОЛЬВІЇ 144

Крутилов В.В., Чистов Д.Е. РАБОТЫ НА ОСТРОВЕ БЕРЕЗАНЬ 147

Піструіл І.В., Главенчук А.В. ДОСЛІДЖЕННЯ СТОЯНКИ АНЕТІВКА 1 У 2014 РОЦІ 149

ОДЕСЬКА ОБЛАСТЬ

Кіосак Д.В. РОЗКОПКИ СТОЯНКИ ЧЛІПІДЕР (Саратський р-н, Одеської області) 151

Кіосак Д.В. РОЗКОПКИ ПОСЕЛЕННЯ КУЛЬТУРИ ЛІНІЙНО-СТРІЧКОВОЇ КЕРАМІКИ КАМ'ЯНЕ-ЗАВАЛЛЯ 153

Рудь В.С., Кіосак Д.В., Корінний В.І., Федоров С.С. ДОСЛІДЖЕННЯ НА ТРИПІЛЬСЬКОМУ ПОСЕЛЕННІ ГЕТЬМАНІВКА І 156

Самойлова Т.Л., Остапенко П.В., Богуславський Г.С., Старкін А.В., Леонова А.О. ДОСЛІДЖЕННЯ ТРИ-БІЛГОРОДА ТА ПОСЕЛЕННЯ ЗАТОКА І 158

ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСТЬ

Гречко Д.С. ДОСЛІДЖЕННЯ КУЗЕМІНСЬКОГО УКРІПЛЕННЯ БІЛЬСЬКОГО ГОРОДИЩА 160

Гречко Д.С., Кравченко О.М., Осадчий Є.М., Приймак В.В. ПІЧ КОЗАЦЬКОЇ ДОБИ З ПОСАДУ СОТЕННОГО МІСТЕЧКА КУЗЕМІН 161

Задников С.А. ИЗУЧЕНИЕ ВОСТОЧНОГО УКРЕПЛЕНИЯ БЕЛЬСКОГО ГОРОДИЩА В 2014 г. 163

Коваленко О.В., Луговий Р.С. КУРГАН № 26 СТОРОЖІВСЬКОГО МОГИЛЬНИКА 164

Приймак В.В. ДОСЛІДЖЕННЯ БІЛЬСЬКОГО ГОРОДИЩА ТА ЙОГО ОКРУГИ 167

Пуголовок Ю.О. ДОСЛІДЖЕННЯ НА ТЕРИТОРІЇ ГЛИНСЬКОГО АРХЕОЛОГІЧНОГО КОМПЛЕКСУ 168

Рейда Р.М., Гейко А.В., Сапегін С.В. РОЗКОПКИ ШИШАЦЬКОГО МОГИЛЬНИКА ЧЕРНЯХІВСЬКОЇ КУЛЬТУРИ 169

Сидоренко О.В., Супруненко О.Б. КІЛЬКА ПАМ'ЯТОК У ПОСУЛЛІ І ПОВОРСКЛІ 169

Скорий С.А., Супруненко О.Б., Корост І.І. РОЗВІДКИ НА БІЛЬСЬКОМУ ГОРОДИЩІ ТА В ЙОГО ОКРУЗІ 173

Супруненко О.Б. КУРГАН У с. ЄМЦІ НА КРЕМЕНЧУЧИНІ 175

Супруненко О.Б. КУРГАНИ ПОБЛИЗУ ЄРИСТІВКИ У БАСЕЙНІ СУХОГО КОБЕЛЯЧКА 178

Супруненко О.Б., Шерстюк В.В. КУРГАНИ У НИЖНІЙ ТЕЧІЇ р. ОРЧИК НА ПОЛТАВЩИНІ 179

Супруненко О.Б., Пуголовок Ю.О. НАГЛЯДОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ НА ПОСАДІ ЛІТОПИСНОЇ ЛТАВИ У 2014 р. 182

Супруненко О.Б., Мироненко К.М., Пономаренко Є.Є. ОБСТЕЖЕННЯ У МАНЖЕЛІЇ НА НИЖНЬОМУ ПСЛІ 185

Супруненко О.Б. ПОХОВАННЯ ДОБИ ПІЗНЬОЇ БРОНЗИ У КУРГАНАХ ПОБЛИЗУ СОЛОНІЦІ НА ПОЛТАВЩИНІ 187

Супруненко О.Б., Кулатова І.М. САРМАТСЬКЕ ПОХОВАННЯ У ПОНІЗЗІ ПСЛА 190

Шерстюк В.В. АРХЕОЛОГІЧНІ РОЗВІДКИ НА ТЕРИТОРІЇ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ У 2014 р. 192

Шерстюк В.В. ДОСЛІДЖЕННЯ ПОБЛИЗУ с. ПРИЛПКА НА ПОЛТАВЩИНІ У 2014 р. 194

Шрамко І.Б. РАБОТЫ НА ЗАПАДНОМ БЕЛЬСКОМ ГОРОДИЩЕ В 2014 г. 197

Шрамко І.Б., Задников С.А. РЕЗУЛЬТАТЫ ИССЛЕДОВАНИЙ МОГИЛЬНИКА СКОРОБОР В 2014 г. 198

РІВНЕНСЬКА ОБЛАСТЬ

Войтюк О., Льчишин В. РОЗВІДКИ В ОКОЛИЦЯХ СЕЛА ПОЛУНИЧНЕ РАДИВИЛІВСЬКОГО РАЙОНУ НА РІВНЕНЩИНІ 200

Козак Д.Н., Баяк В.Г. ДОСЛІДЖЕННЯ НА ХРІННИЦЬКОМУ ВОДОЙМИЩІ (ур. ШАНКІВ ЯР) 202

Козак Д.Н., Прищепя Б.А., Войтюк О.П. РОБОТИ НА ПОСЕЛЕННІ В УРОЧИЩІ ВИСОКИЙ БЕРЕГ БІЛЯ с. ХРІННИКИ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ 203

Прищепя Б.А., Войтюк О.П., Кожушко О.К. ОБСТЕЖЕННЯ СЕРЕДНЬОВІЧНИХ ПАМ'ЯТОК У СЕРЕДНІЙ ТЕЧІЇ РІКИ ГОРИНИ 206

Прищепя Б.А., Харковець Ю.І. ДОСЛІДЖЕННЯ НА ТЕРИТОРІЇ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ 209

Пшеничний Ю. ДОСЛІДЖЕННЯ У ДУБНІ ПОБЛИЗУ СПАСО-ПРЕОБРАЖЕНСЬКОЇ ЦЕРКВИ НА ОСТРОВІ КЕМПА 210

СУМСЬКА ОБЛАСТЬ

Жаров Г.В., Лисенко С.Д. ПОСЕЛЕННЯ ДОБИ БРОНЗИ КАМ'ЯНЕ-1 НА СУМЩИНІ 213

Каравайко Д.В., Плаксина О.В. ГОРОДИЩА РАНЬОГО ЗАЛІЗНОГО ВІКУ ПУТИВЛЬЩИНІ 216

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСТЬ

Филипчук А.М. КОРОТКІ ПІДСУМКИ РОЗВІДКОВИХ РОБІТ У ТЕРЕБОВЛЯНСЬКОМУ РАЙОНІ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ 218

Ягодинська М., Льчишин В. ДОСЛІДЖЕННЯ БІЛЯ с. КОРДИШІВ ШУМСЬКОГО РАЙОНУ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ 219

ХАРКІВСЬКА ОБЛАСТЬ

Аксьонов В.С. РОБОТИ НА НЕТАЙЛІВСЬКОМУ МОГИЛЬНИКУ САЛТОВО-МАЯЦЬКОЇ КУЛЬТУРИ 221

Аксьонов В.С. ДОСЛІДЖЕННЯ РАНЬОСЕРЕДНЬОВІЧНОГО КАТАКОМБНОГО МОГИЛЬНИКА БІЛЯ с. ВЕРХНІЙ САЛТІВ 223

Варачова К.Г., Філатов Д.О. РОЗВІДКИ У ДЕРГАЧІВСЬКОМУ РАЙОНІ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ 225

Голубєва І.В. ДОСЛІДЖЕННЯ ПАМ'ЯТОК РОЗВИНЕНОГО СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ НА ТЕРИТОРІЇ ХАРКІВСЬКОЇ ТА ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТЕЙ 226

Квітковський В.І. ДОСЛІДЖЕННЯ СЕЛИЩА П'ЯТНИЦЬКЕ-1 У 2014 р. 227

Колода В.В. ДОСЛІДЖЕННЯ 2014 р. ПОБЛИЗУ с. МОХНАЧ 228

Лантєв О.О. ДОСЛІДЖЕННЯ БОЧКОВСЬКОГО МОГИЛЬНИКА САЛТІВСЬКОЇ КУЛЬТУРИ 230

Любичев М.В., Шульцє Е. ДОСЛІДЖЕННЯ-АРХЕОЛОГІЧНОГО КОМПЛЕКСУ ПІЗНЬОРИМСЬКОГО ЧАСУ ВІЙТЕНКИ 231

Мизгін К.В., Любичев М.В. ДОСЛІДЖЕННЯ МОГИЛЬНИКА ЧЕРНЯХІВСЬКОЇ КУЛЬТУРИ ЗАЧЕПИЛІВКА 234

Окатенко В.М. ДОСЛІДЖЕННЯ СКІФСЬКОГО КУРГАНУ БІЛЯ с. ЛИПКУВАТІВКА НА ХАРКІВЩИНІ 235

Окатенко В.М., Голубєва І.В. РЕЗУЛЬТАТИ АРХЕОЛОГІЧНИХ ОБСТЕЖЕНЬ НА ТЕРИТОРІЇ м. ХАРКОВА і ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ У 2014 р. 237

Пеляшенко К.Ю. ДОСЛІДЖЕННЯ ЦИРКУНІВСЬКОГО ГОРОДИЩА У 2014 р. 238

Сніжко І.А. ДОСЛІДЖЕННЯ ПІЗНЬОПАЛЕОЛІТИЧНОЇ СТОЯНКИ БІЛЯ с. КАМ'ЯНКА У 2014 РОЦІ 240

ХЕРСОНСЬКА ОБЛАСТЬ

Никоненко Д.Д. ДОСЛІДЖЕННЯ ПІЗНЬОСКІФСЬКИХ ГОРОДИЩ НИЖНЬОГО ДНІПРА 243

Симоненко О.В., Сікоза Д.М., Дзємєлдє О.С. ДОСЛІДЖЕННЯ ПІЗНЬОСКІФСЬКИХ ПАМ'ЯТОК НА ХЕРСОНЩИНІ 245

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСТЬ

Якубовський В.І., Русий І.П., Тимків С.А. ДОСЛІДЖЕННЯ ЛІТОПИСНОГО ГУБИНА ТА ЙОГО ОКРУГИ 247

ЧЕРКАСЬКА ОБЛАСТЬ

Відейко М.Ю., Мюллер Й., Бурдо Н.Б., Хофманн Р., Церна С., Рудь В.С., Брандштеттер Л. РОЗКОПКИ ЗАЛИШКІВ БУДІВЕЛЬ ТА ГОНЧАРНИХ ГОРЕН У ЦЕНТРАЛЬНІЙ ЧАСТИНІ ТРИПІЛЬСЬКОГО ПОСЕЛЕННЯ БІЛЯ с. МАЙДАНЕЦЬКОГО 250

Круц В.О., Корвін-Піотровський О.Г., Чабанюк В.В., Шатіло Л.О. РОБОТИ ТРИПІЛЬСЬКОЇ ЕКСПЕДИЦІЇ НА ПОСЕЛЕННІ ТАЛЪЯНКИ (2013-2014) 252

Нераденко Т.М., Журавльов О.П. АРХЕОЛОГІЧНІ ТА АРХЕОЗООЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ МОЛЮХОВА БУГРА 255

Прядко О.О. РОЗВІДКИ НА ТЕРИТОРІЇ ЧОРНОБАЇВСЬКОГО РАЙОНУ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ 257

Шидловський П.С., Нужний Д.Ю., Пеан Ст., Лизун О.М. ДОСЛІДЖЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ЯМИ № 6 НА МЕЖИРІЦЬКІЙ СТОЯНЦІ 259

ЧЕРНІВЕЦЬКА ОБЛАСТЬ

Авраменко М.О., Діденко С.В., Рейда Р.М. АРХЕОЛОГІЧНІ РОЗВІДКИ У КЕЛЬМЕНЕЦЬКОМУ РАЙОНІ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ 262

Бондар К.М., Петраускас О.В., Попов С.А., Хоменко Р.В. ГЕОФІЗИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОСЕЛЕННЯ ТА МОГИЛЬНИКА ПІЗНЬБОРИМСЬКОГО ЧАСУ БІЛЯ с. КОМАРІВ У 2014 р. 264

Діденко С.В., Мизгін К.В. ЗНАХІДКИ АНТИЧНОГО ІМПОРТУ НА АРХЕОЛОГІЧНОМУ КОМПЛЕКСІ КОМАРІВ 266

Горбаненко С.А. ПАЛЕОЕТНОБОТАНІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ 2014 р. 269

Льків М.В., Пивоваров С.В., Михайлина Л.П., Калініченко В.А. ДОСЛІДЖЕННЯ НА ТЕРИТОРІЇ ХОТИНСЬКОЇ ФОРТЕЦІ 271

Льків М.В., Пивоваров С.В., Михайлина Л.П., Калініченко В.А. АРХЕОЛОГІЧНІ РОЗВІДКИ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ФІЛІЇ ОАСУ 273

Петраускас О.В., Авраменко М.О., Коваль О.А., Чорний А.М., Шишкін Р.Г. АРХЕОЛОГІЧНІ РОЗКОПКИ ПОСЕЛЕННЯ КОМАРІВ 274

Петраускас О.В., Милян Т.Р., Нюссе Х.-Й., Хеґевіш М. ПІДСУМКИ ДОСЛІДЖЕНЬ БІЛЯ с. КОМАРІВ 276

Черновол Д.К. РОЗКОПКИ ПОСЕЛЕННЯ ТРИПІЛЬСЬКОЇ КУЛЬТУРИ ОЖЕВЕ-ОСТРІВ 277

ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСТЬ

Веремейчик О.М. ДОСЛІДЖЕННЯ У смт ЛЮБЕЧ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ У 2013 р. 280

Веремейчик О.М., Бондар О.М. ДОСЛІДЖЕННЯ ЛЮБЕЦЬКОЇ ЕКСПЕДИЦІЇ 282

Кедун І.С., Пархоменко О.Г. ДОСЛІДЖЕННЯ ПОСЕЛЕННЯ ВЕТХЕ-І НА р. ОСТЕР 284

Ситий Ю.М., Мезенцев В.І. АРХЕОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ У БАТУРИНІ 285

Руденок В.Я., Новик Т.Г., Солобай П.В. ДОСЛІДЖЕННЯ НИЖНЬОГО ЯРУСУ АНТОНІЄВИХ ПЕЧЕР У ЧЕРНІГОВІ 287

Скороход В.М., Моця О.П., Ситий Ю.М., Жигола В.С. ДОСЛІДЖЕННЯ ВИПОВЗІВСЬКОГО ГОРОДИЩА 288

Скороход В.М. ДОСЛІДЖЕННЯ НА ВИПОВЗІВСЬКОМУ ПОДОЛІ 2014 р. 291

Скороход В.М., Мироненко Л.В., Сита Л.Ф. ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗКОПІВ 6, 8 НА ПОСАДІ ВИПОВЗІВСЬКОГО ГОРОДИЩА 293

Скороход В.М., Капустін К.М. ДОСЛІДЖЕННЯ НА РОЗКОПІ 7 У ПІВДЕННО-СХІДНІЙ ЧАСТИНІ ПОСАДУ ВИПОВЗІВСЬКОГО ГОРОДИЩА У 2014 р. 296

Черненко О.Є., Луценко Р.М., Кравченко Р.А. ДОСЛІДЖЕННЯ НА ТЕРИТОРІЇ МЕЗИНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ 297

Черненко О.Є., Кедун І.С., Кравченко Р.А. АРХЕОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ У НОВОГОРОДСЬКОМУ СІВЕРСЬКОМУ 299

Черненко О.Є., Іоаннісян О.М., Новик Т.Г. АРХІТЕКТУРНО-АРХЕОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ЧЕРНІГІВСЬКОГО СПАСО-ПРЕОБРАЖЕНСЬКОГО СОБОРУ 300

Черненко О.Є., Новик Т.Г., Бондар О.М. ДОСЛІДЖЕННЯ НА ТЕРИТОРІЇ ЄЛЦЬКОГО СЬЯТО-УСПЕНСЬКОГО МОНАСТІРЯ У ЧЕРНІГОВІ 303

Терпиловський Р.В., Жаров Г.В., Жарова Т.М., Шульга О.С. ДОСЛІДЖЕННЯ ЛІВОБЕРЕЖНОЇ КОМПЛЕКСНОЇ ЕКСПЕДИЦІЇ 305

РЕСПУБЛІКА МОЛДОВА

Тельнов М.П., Разумов С.М., Лисенко С.Д., Сініка В.С. РОБОТИ МОЛДОВСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ АРХЕОЛОГІЧНОЇ ЕКСПЕДИЦІЇ (попередні результати досліджень 2012-2013 рр.) 307

Тельнов Н.П., Разумов С.Н., Лысенко С.Д., Синика В.С. ИССЛЕДОВАНИЯ КУРГАННОГО МОГИЛЬНИКА ПОД ТИРАСПОЛЕМ 311

О.М. Казимір, І.А. Готун, М.С. Осипенко, Є.В. Синиця,
В.Ю. Непомящих, Д.О. Шахрай, М.О. Гунь, Т.В. Лозниця

ПРОДОВЖЕННЯ ДОСЛІДЖЕНЬ РОЗКОПУ III НА СЕЛИЩІ В СОФІЇВСЬКІЙ БОРЩАГІВЦІ

Борщягівським загоном Північної експедиції Інституту археології НАНУ у сезоні 2014 р. завершено розпочаті на замовлення Софіївсько-Борщягівської сільської ради роботи по вул. Васнецова, № 9 на багатошаровому поселенні на місці ставка № 10 по р. Нивка. За організаційної і фінансової підтримки власників – подружжя С.В. і Д.Д. Соколових¹ було подолано наявні раніше негаразди і повністю відкрито площу ділянки за даною адресою. У результаті вивчено 1132,5 м², досліджено 18 об'єктів переважно доби Київської Русі та отримано досить представницьку колекцію знахідок, представлену прикрасами, ремісничими та сільськогосподарськими знаряддями, побутовими предметами, елементами озброєння, серед яких вістря різних стріл, у т.ч. малорозповсюджених типів і роговий кістень обушок (Рис. 1). Вартий уваги посуд, що має аналогії в польсько-руському порубіжжі, у Поросі і на Чернігівщині; його появу на Русі пов'язують з переселенням мешканців польських земель у результаті походу 1031 р. Ярослава та Мстислава Володимировичів «на Ляхи». Подібна кераміка наявна і серед матеріалів з розкопок селища у 1995 р. Серед вивчених споруд привертають увагу два житла (об'єкти №№ 12, 14) та зернова яма (об'єкт № 8).

Частково перекритий перекопом *об'єкт № 12* (Рис. 2), виявлений на глибині 0,36 м від сучасної поверхні, як витягнута довгою віссю у меридіональному напрямку, овально-підпрямокутна із заокругленими кутами пляма розмірами 8,20×4,20 м. Встановлено, що він складався зі спрямованої стінками за сторона-

ми світу підквадратної житлової камери розмірами 4,90×4,70 м та напівовального вхідного приміщення максимальною шириною 4,20 м при довжині 3,35 м, що примикало до основного об'єму житла з півдня. Заповнення об'єкта вміщувало темно-сірий, світло-сірий, темний гумусований супісок з деревними вугликами, попелом, включеннями світлого піску. Стінки споруди дещо похилі, дно на глибині 0,50–0,56 м від рівня фіксації об'єкта пласке. Вхід плавно заглиблюється на 0,28–0,52 м, східною стінкою котловану прорізано більш ранній об'єкт. Вздовж стін та у кутах заглибленої частини споруди простежені пов'язані з конструкцією стін стовпові ями, інші, розташовані поруч з піччю, очевидно фіксують деталі інтер'єру навколо опалювального пристрою. Останній розміщений устям до входу на шарі підсипки висотою 7–14 см у південно-східному куті, складений із гірчичної пластичної глини, пропеченої зсередини на 2–5 см, підковоподібний, розмірами 1,48×1,33 м, у висоту зберігся на 0,45 м. До складу стін печі очевидно входили валуни, наявні у завалі склепіння. Черинь налічував два шари потужністю 0,30–0,50 м, що включали кераміку (Рис. 1, 18, 19). У заповненні споруди та поруч її заглибленої частини зібрано 5 цілих і фрагментованих ножів, долото, кресало, відерну дужку (Рис. 1, 3, 11, 15), понад 30 цвяхів, інші вироби з заліза, бруски для точіння, шиферне пряслице, уламки жорен, фрагменти посуду другої половини XI–XII ст.

Об'єкт № 14 (Рис. 2) зафіксований на глибині 0,45 м від рівня сучасної поверхні у вигляді витягнутої у широтному напрямку неправильно-прямокутної гумусованої темно-сірої плями. Його розміри складають близько 8,20×4,90 м, причому у споруді простежені два приміщення з пласким дном: західне – роз-

¹ Маючи нагоду, колектив експедиції висловлює щире вдячність Світлані Вікторівні та Дмитру Дмитровичу за допомогу в польових роботах та музеєфікації отриманих матеріалів.

мірами 3,20×5,20 м з похилими стінами і східне – розмірами 3,90–4,90×5,00 м з майже вертикальними стінами. Заповнення будівлі утворене супіском темно-сірого, світло-сірого, сірого, коричневого і жовтого кольору з великою кількістю печини та горілого дерева, заходило у мате-

рик на 0,64–1,06 м. По периметру східної частини споруди вздовж стін виявлені обвуглені дерев'яні колоди, а на глибині близько 1 м – спрямовані у широтному напрямку горілі дошки – залишки настеленої на світло-жовтій піщаній підсипці потужністю до 0,10 м підлоги. Обгорілі

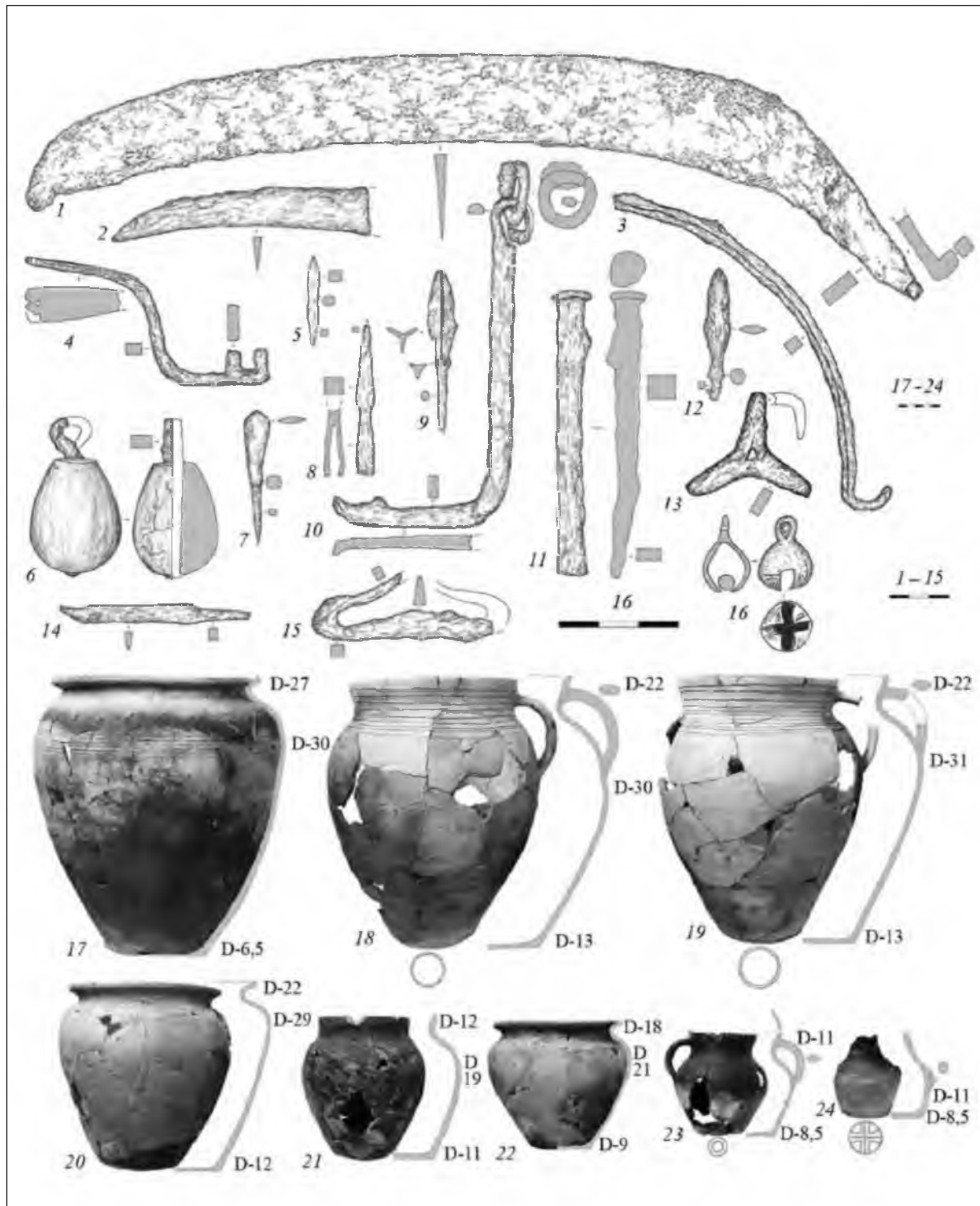

Рис. 1. Приклади речових знахідок з культурного шару і заповнення об'єктів (1-14) і зразки посуду із заповнення (15) та печі (16, 17) об'єкта № 12 та заповнення (18-22) об'єкта № 14.

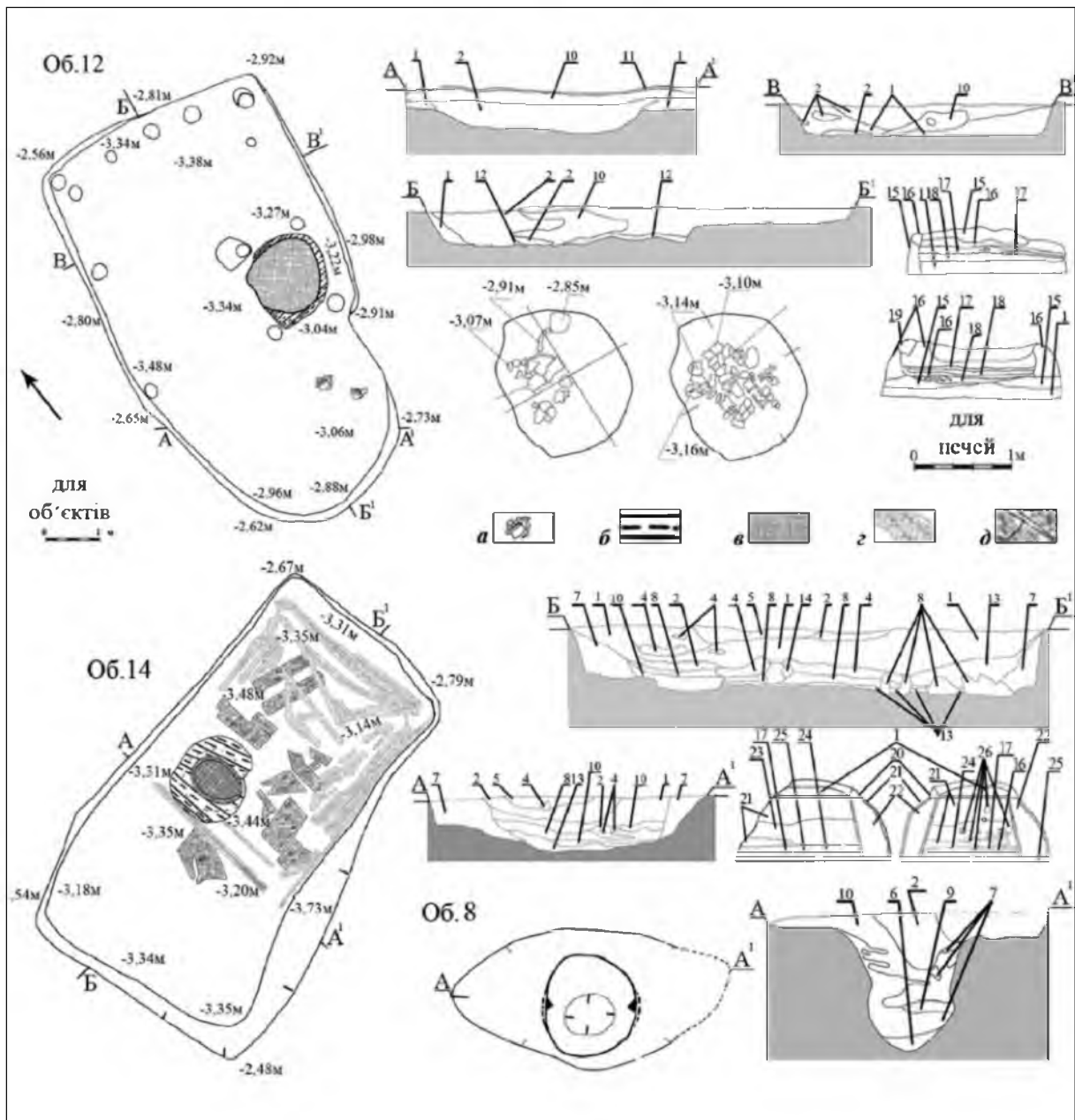

Рис. 2. Плани та розрізи об'єктів №№ 12, 14, 8 та їх опалювальних пристроїв: а – розвали посудин; б – пластична глина гірчичного та зелено-коричневого кольору, місцями обпалена і пропечена до цегляно-червоного; в – черинь; г – обгорілі залишки стін; д – обгорілі залишки підлоги. Цифрами у стратиграфії позначені: 1 – світло-сірий супісок; 2 – темно-сірий супісок; 3 – сірий супісок, змішаний з глиною; 4 – оранжева перепалена глина; 5 – темно-сірий супісок з печиною; 6 – темно-сірий супісок з вугликами; 7 – жовто-коричневий озалізнений супісок; 8 – перепалене дерево; 9 – сірий мішаний пісок; 10 – сірий супісок; 11 – шар насипної глини; 12 – темний супісок із сажою; 13 – світло-жовтий супісок; 14 – деталі опалювального пристрою; 15 – зелено-коричнева глина; 16 – глина, пропечена до цегляного кольору; 17 – глина, пропечена до сірого кольору (черинь); 18 – темно-сірий шар з керамікою; 19 – камінь; 20 – глина, пропечена до червоно-коричневого кольору (бортник жаровні); 21 – глина, обпалена до червоно-цегляного кольору; 22 – глина гірчичного кольору; 23 – коричневий мішаний супісок; 24 – жовта слабкопропечена глина; 25 – коричневий озалізнений супісок; 26 – зруйновані та перевідкладені частини печі у її заповненні.

рештки горішніх конструктивних деталей будинку траплялись у заповненні на різній глибині. По кутах крім пічного, біля східної стіни та навколо печі виявлені ями від стовпів. Масивний опалювальний пристрій розташований у північно-західному куті східної частини об'єкта, глинобитний, спрямований устям у напрямку входу, зведений на 10-сантиметровому останці з коричневого супіску. Підковоподібний, довжиною 1,64 м при ширині 1,52 м та висоті 0,75 м, з обпаленими ззовні та зсередини складеними із зелено-коричневої глини стінками товщиною 0,08–0,25 м і пошкодженою у південній частині овальною жаровнею розмірами близько 0,70×0,90 м, товщиною 0,10 м і висотою бортика 0,08–0,10 м. Південна частина жаровні зруйнована, її шматки виявлені всередині опалювальної споруди. Черинь мав товщину 0,15 м, одношаровий. У західній камері, яка містила вуглики і, очевидно, мала легшу конструкцію стін, вивчено дві стовпові ями і господарську, перекриту горілою дошкою. В північно-західному куті за 0,30 м від рівня виявлення об'єкта зафіксоване підвищення, можливо пов'язане зі входом до споруди. У заповненні будівлі наявні: перепалене зерно та солома, розвали кількох посудин (Рис. 1, 20–24);

у ньому та поруч зібрані вістря стріли, ніж, два ключі, один з яких значних розмірів (Рис. 1, 4, 10), 17 цвяхів (деякі – in situ у дошках підлоги), брусок для точіння тощо.

Пошкоджений у верхній частині перекопом *об'єкт № 8* (Рис. 2) виявлений на рівні 0,45–0,50 м від сучасної поверхні як темно-сіра гумусована супіщана овальна витягнута з північного сходу на південний захід пляма розмірами 4,00×2,08 м та глибиною 0,24 м. Нижче у центральній частині об'єкт набуває обрисів, притаманних ямам для збіжжя: переходить у заповнене жовтим та сірим супіском, нижче – темним гумусованим супіском із деревними вугликами грушоподібне заглиблення з дном, рівень якого знижується до центру і сягає глибини 2,60 м від точки фіксації. Зі споруди походять численні уламки давньоруського кружального посуду, фрагменти ліпної кераміки більш ранніх періодів. До індивідуальних знахідок віднесені вістря стріли, бруски для точіння і уламки жорен, ніж, фрагменти скляної посудини, керамічне пряслице. Розташування об'єкта приблизно за 20 м від жител №№ 12 та 14 в іншому скупченні давніх споруд вказує на ймовірність його належності до іншого житлово-господарського комплексу.

*О.М. Казимір, І.А. Готун, Р.В. Бабенко, Є.В. Синиця, В.Ю. Непом'ящих,
Д.О. Шахрай, М.С. Осипенко, М.О. Гунь, Т.В. Лозниця*

РОЗКОПКИ ПІВДЕННОЇ ЧАСТИНИ СОФІЇВСЬКО-БОРЩАГІВСЬКОГО СЕЛИЩА

Борщагівський загін Північної експедиції ІА НАНУ у сезоні 2014 р. крім завершення робіт на розпочатому раніше розкопі III (див. наступну публікацію у цій збірці) на замовлення Софіївсько-Борщагівської сільської ради¹ провів охоронні розкопки селища на місці ставка № 10 по р. Нивка у межах садиб №№ 5–7 по вул. Васнецова; розкоп IV на

їхній площі розбитий на схід від розкопу I і на південний захід від розкопу III. У фінансуванні робіт брали участь інвестори М.Ю. Пікалюк, Н.М. Продан, С.П. Шневська.

¹ Користуючись нагодою, автори висловлюють вдячність сільському голові О.Т. Кудрику за небайдужість до спадщини села і сприяння дослідженням.